

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

Konkurentnost zemalja srednje i istočne Europe osvrt na Poljsku

Rujan 2018.

Izdavač Hrvatska gospodarska komora

Za izdavača Luka Burilović

Pripremio Sektor za financijske institucije i ekonomske analize

Odjel za ekonomske analize

Tel.: +385 (0)1 4828 373

E-mail: makroekonomija@hgk.hr

Web: hgk.hr

Prijelom INTERGRAFIKA TTŽ, Zagreb

Zagreb, rujan 2018.

1. Uvodno

Poljska se izdvaja u skupini članica EU iz srednje i istočne Europe (EU10¹), prvo po svojoj veličini, a onda i po činjenici da je jedina zemlja koja je uspjela održati rast BDP-a u godinama recentne globalne ekonomske krize. Naime, poljsko je tržište uvjerljivo najveće među zemljama iz skupine EU10 – od drugog najvećeg (Rumunjska) Poljska ima gotovo dvostruko više stanovnika, a od hrvatskoga više od devet puta. U okvirima cijele EU, Poljska je šesto najveće tržište, a njeno stanovništvo čini 7,4% ukupnoga stanovništva EU. Poljska je veliko gospodarstvo i u svjetskim razmjerima, po veličini BDP-a je 23. najveće gospodarstvo svijeta (za usporedbu, Hrvatska je 84.).

Iako bitno različite veličinom, Hrvatska i Poljska imaju zajedničkih značajki, u prvom redu tranzicijsku povijest i aktualno članstvo u EU. U ovom osvrtu navodimo osnovne karakteristike gospodarske strukture i razvoj konkurentnosti Poljske u usporedbi s Hrvatskom kako bismo približili značajke i dinamiku poljskoga tržišta.

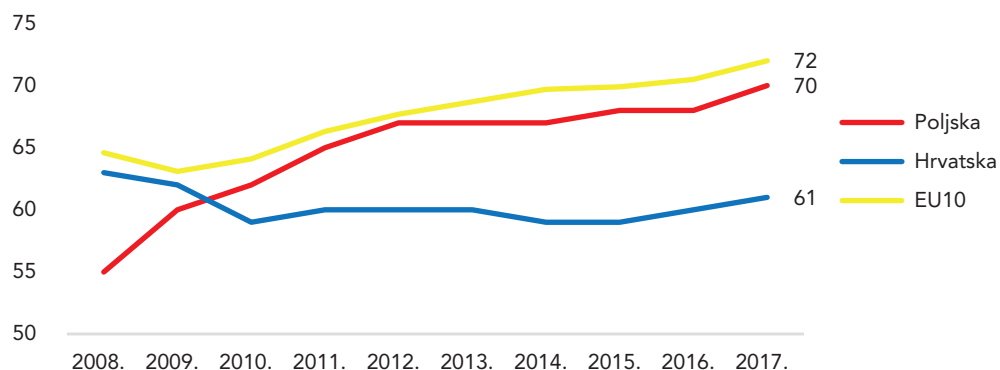
2. Gospodarske značajke

	POLJSKA 	HRVATSKA
Broj stanovnika	37,973 milijuna (procjena 2017.)	4,1257 milijuna (procjena 2017.)
Broj stanovnika kao postotak ukupnog stanovništva EU-a	7,4% (2017.)	0,8% (2017.)
Bruto domaći proizvod (BDP)	465,6 milijardi EUR (2017.)	48,990 milijardi EUR (2017.)
BDP kao postotak BDP-a EU28	2,9% (2017.)	0,3% (2017.)
Datum pristupanja EU-u	1. svibnja 2004.	1. srpnja 2013.
Valuta	poljski zlot (PLN)	hrvatska kuna (HRK)

Prema razvijenosti (izraženu kroz BDP-om po glavi stanovnika prema paritetu kupovne moći), Poljska se nalazi na 68% prosjeka razvijenosti EU, čime je peta u okviru zemalja EU10 (iza Češke, Slovenije, Slovačke, Estonije i Litve), te 23. u okviru cijele EU (manje su razvijene su samo Bugarska, Rumunjska, Hrvatska, Latvija i Mađarska). Promatrajući relativnu dinamiku razvijenosti tijekom vremena, Poljska je značajno napredovala od 2008. godine, štoviše, najviše od svih zemalja EU10 i Hrvatske. U tom je razdoblju po razvijenosti pretekla Hrvatsku, Latviju i Mađarsku.

1 Rumunjska, Bugarska, Slovačka, Slovenija, Češka, Poljska, Litva, Latvija, Estonija, Mađarska

BDP per capita (PPP), EU28 = 100

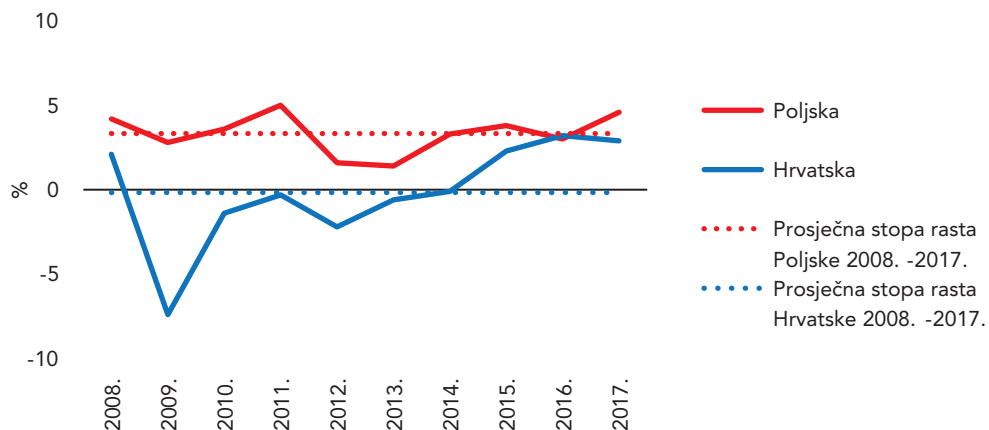

Izvor: Eurostat; obrada: HGK

Poljska je 2008. godine bila na 85% razvijenosti prosječne članice EU10, a sada je na 97% (2017.), dok je razvijenost Hrvatske 2008. godine bila na 98% razvijenosti prosječne članice EU10, a sada je na 85% (2017.).

Zbog takvih odnosa dinamike rasta, Poljska se od 2008. godine primakla prosjeku EU28 za 13 postotnih bodova, dok je Hrvatska pogoršala svoju poziciju za 3 postotna boda. Razlog tome je što je Poljska posljednje desetljeće rasla prosječnom stopom od 3,3%, dok je Hrvatska imala negativnu prosječnu stopu od -0,2%, budući da je u šest od 10 godina ostvarila pad.

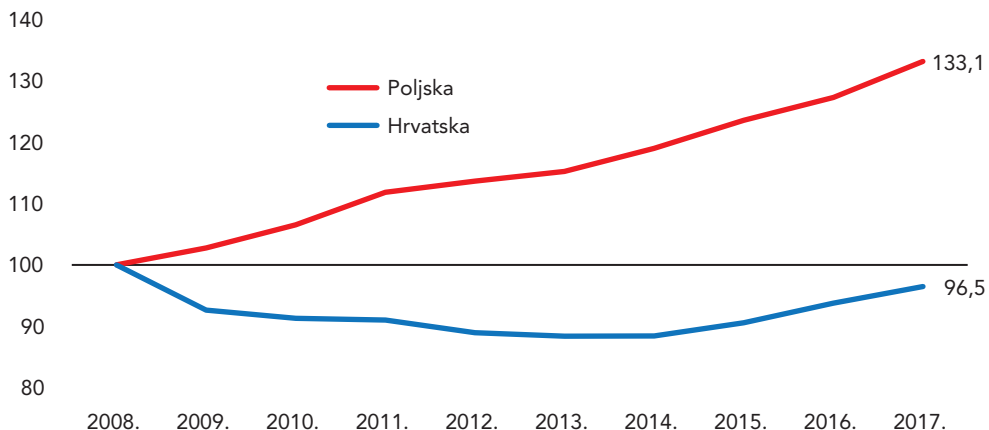
BDP, realne godišnje stope rasta

Izvor: Eurostat; obrada: HGK

Poljska danas u odnosu na 2008. godinu stvara 33,1% veći realni BDP (2017.), a Hrvatska 3,5% manji (2017.).

BDP, realni indeksi, 2008. = 100

Izvor: Eurostat; izračun: HGK

Iako je poljsko gospodarstvo znatno veće od hrvatskoga te se u tom smislu može više osloniti na vlastitu (domaću) potražnju, struktura BDP-a pokazuje da je poljsko gospodarstvo čak i više otvoreno od znatno manjeg hrvatskoga gospodarstva. Naime, vrijednost izvoza roba i usluga u odnosu na BDP iznosi 54% (2017.) u Poljskoj, a 51,3% u Hrvatskoj (2017.). Udio uvoza roba i usluga u BDP-u je gotovo isti u Poljskoj i Hrvatskoj te iznosi oko 49% BDP-a (49,9% u Poljskoj, 49,1% u Hrvatskoj). No velika razlika postoji u samoj strukturi međunarodne razmjene. U Poljskoj je vrijednost izvezene robe 3,8 puta viša od vrijednosti koja se ostvaruje pri izvozu usluga – suprotno od Hrvatske gdje je vrijednost izvoza usluga veća od vrijednosti izvoza roba (u 2017. godini za 13,7%). Stoga je omjer vrijednosti izvoza roba i BDP-a u Poljskoj gotovo dvostruko veći nego u Hrvatskoj (43% prema 24%).

Struktura BDP-a Poljske i Hrvatske u 2017. godini

	DOMAĆA POTRAŽNJA		INOZEMNA POTRAŽNJA			UVOZ ROBA I USLUGA			BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (TRŽIŠNE CIJENE)
	Konačna potrošnja	Bruto investicije	Izvoz roba i usluga	Robe	Usluge	Ukupno	Robe	Usluge	
Poljska, mil. złota	1.510.862,0	389.570,0	1.070.924,0	848.426	222.498	-989.277,0	-845.472	-143.805	1.982.080,0
- struktura (%)	76,2	19,7	54,0	42,8	11,2	-49,9	-42,7	-7,3	100,0
Hrvatska, mil. kuna	280.899	74.548	186.234	87.157	99.077	-178.371	-148.154	-30.217	363.310
- struktura (%)	77,3	20,5	51,3	24,0	27,3	-49,1	-40,8	-8,3	100,0

Izvor: Eurostat; obrada: HGK

U ukupnoj poljskoj potražnji (BDP-u) 64% čini domaća potražnja, 36% inozemna, pri čemu se 33% ukupne potražnje zadovoljava uvozom roba i usluga. Kod Hrvatske, od ukupne potražnje, nešto više (66%) čini domaća, a isti se iznos ukupne potražnje pokriva uvozom (33%).

Struktura poljskoga i hrvatskoga robnoga uvoza dosta je slična te je među deset vrsta proizvoda koji se najviše uvoze devet istih, iako se njihovi udjeli razlikuju. Hrvatska tako najviše uvozi naftu i naftne derivate, a Poljska strojeve.

DESET NAJVAŽNIJIH VRSTA PROIZVODA U POLJSKOM UVOZU 2017. GODINE			DESET NAJVAŽNIJIH VRSTA PROIZVODA U HRVATSKOM UVOZU 2017. GODINE		
Opis	Vrijednost uvoza u 000 EUR	Udio uvoza proizvoda u ukupnom uvozu (%)	Opis	Vrijednost uvoza u 000 EUR	Udio uvoza proizvoda u ukupnom uvozu (%)
UKUPNO UVOZ	192.952.814	100,0	UKUPNO UVOZ	21.892.566	100,0
NUKLEARNI REAKTORI, KOTLOVI, STROJEVI, APARATI I MEHANIČKI UREĐAJI; DIJELOVI ZA NJIH	23.668.832	12,3	MINERALNA GORIVA, MINERALNA ULJA I PROIZVODI NJIHOVE DESTILACIJE; BITUMENSKE TVARI; MINERALNI VOSKOVI	2.928.602	13,4
ELEKTRIČNI STROJEVI I OPREMA TE DIJELOVI ZA NJIH; APARATI ZA SNIMANJE I REPRODUKCIJU ZVUKA, APARATI ZA SNIMANJE I REPRODUKCIJU TELEVIZIJSKE SLIKE I ZVUKA TE DIJELOVI I PRIBOR ZA TE PROIZVODE	22.808.666	11,8	NUKLEARNI REAKTORI, KOTLOVI, STROJEVI, APARATI I MEHANIČKI UREĐAJI; DIJELOVI ZA NJIH	2.118.416	9,7
VOZILA, OSIM TRAČNIČKIH TE DIJELOVI I PRIBOR ZA NJIH	19.160.168	9,9	ELEKTRIČNI STROJEVI I OPREMA TE DIJELOVI ZA NJIH; APARATI ZA SNIMANJE I REPRODUKCIJU ZVUKA, APARATI ZA SNIMANJE I REPRODUKCIJU TELEVIZIJSKE SLIKE I ZVUKA TE DIJELOVI I PRIBOR ZA TE PROIZVODE	1.711.130	7,8
MINERALNA GORIVA, MINERALNA ULJA I PROIZVODI NJIHOVE DESTILACIJE; BITUMENSKE TVARI; MINERALNI VOSKOVI	14.281.388	7,4	VOZILA, OSIM TRAČNIČKIH TE DIJELOVI I PRIBOR ZA NJIH	1.627.563	7,4
PLASTIČNE MASE I PROIZVODI OD PLASTIČNIH MASA	11.360.846	5,9	FARMACEUTSKI PROIZVODI	1.009.308	4,6
ŽELJEZO I ČELIK	7.454.368	3,9	PLASTIČNE MASE I PROIZVODI OD PLASTIČNIH MASA	934.486	4,3
FARMACEUTSKI PROIZVODI	5.566.732	2,9	ODJEĆA I PRIBOR ZA ODJEĆU, PLETENI ILI KAČKANI	596.398	2,7
PROIZVODI OD ŽELJEZA I ČELIKA	4.652.531	2,4	OPTIČKI, FOTOGRAFSKI, KINEMATOGRAFSKI I MJERNI INSTRUMENTI, INSTRUMENTI ZA ISPITIVANJE TOČNOSTI, MEDICINSKI INSTRUMENTI I APARATI; NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	588.775	2,7
OPTIČKI, FOTOGRAFSKI, KINEMATOGRAFSKI I MJERNI INSTRUMENTI, INSTRUMENTI ZA ISPITIVANJE TOČNOSTI, MEDICINSKI INSTRUMENTI I APARATI; NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	4.235.284	2,2	PROIZVODI OD ŽELJEZA I ČELIKA	573.387	2,6
PAPIR I KARTON; PROIZVODI OD PAPIRNE MASE, PAPIRA ILI KARTONA	3.984.037	2,1	ŽELJEZO I ČELIK	535.296	2,4

Izvor: ITC; obrada: HGK

Obje zemlje ostvaruju robni deficit, no poljski je vrlo nizak (uvoz roba je u 2017. godini bio tek 0,3% veći od izvoza), dok je hrvatski izuzetno visok (uvoz roba je oko 70% veći od izvoza). Kod obje zemlje se deficit u robnoj razmjeni u potpunosti kompenzira suficitom u razmjeni usluga, pa obje zemlje imaju suficit u ukupnoj razmjeni roba i usluga. Kod Poljske, malom je robnom deficitu dovoljan mali suficit usluga, a Hrvatskoj je zbog izuzetno visokog robnog deficita potreban i izuzetno visok uslužni suficit koji se ostvaruje zbog isključivo jedne djelatnosti, a to je turizam.

Iako znatno veće, poljsko je gospodarstvo nešto više oslonjeno na izvoz od hrvatskoga, u okviru čega je izvoz roba dominantan, za razliku od hrvatskoga čiji je izvoz, osim što je prenizak (osobito u kontekstu veličine gospodarstva), u velikoj mjeri oslonjen na izvoz usluga u kojima prevladavaju usluge povezane s turizmom.

Razlika između strukture hrvatskoga i poljskoga gospodarstva vidljiva je i u raspodjeli djelatnosti koje čine bruto dodanu vrijednost. Obje zemlje imaju najveće udjele industrije i skupine usluga (koju čine trgovina, prijevoz te smještaj i ugostiteljstvo) u BDV-u. No udio ovih dviju djelatnosti zajedno znatno je viši u Poljskoj te prelazi polovinu poljskoga BDV-a (52,9%) nego u Hrvatskoj (43,8% BDV-a). Najveća je razlika u udjelu industrije, koji je u Poljskoj viši nego u Hrvatskoj čak 6,4 strukturalna boda.

Udjeli djelatnosti u BDV-u

Djelatnosti	Poljska 2017. (%)	Hrvatska 2017. (%)	Razlika Poljska - Hrvatska, u postotnim bodovima
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2,4	3,9	-1,6
Prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje te ostale industrije	27,2	20,7	6,4
Građevinarstvo	7,3	5,3	2,0
Trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane	25,7	23,1	2,6
Informacije i komunikacije	3,9	4,5	-0,6
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	4,1	6,1	-2,0
Poslovanje nekretninama	5,1	9,7	-4,6
Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	7,9	8,4	-0,5
Javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	14,2	15,0	-0,8
Ostale uslužne djelatnosti	2,3	3,2	-0,9

Izvor: Eurostat; obrada: HGK

Poljsko gospodarstvo znatno je više orijentirano na industriju od hrvatskoga.

3. Konkurentnost

3.1. Globalni indeks konkurentnosti

Sa strukturom i kretanjima BDP-a svakako je povezan stupanj konkurentnosti zemlje na inozemnom (mogućnosti izvoza) i na domaćem tržištu (konkurentnost domaćih i uvoznih proizvoda, sposobnost privlačenja stranih investicija u sektore koji proizvode visoku dodanu vrijednost te u sektore međunarodno razmjenjivih dobara).

Mjerenja konkurentnosti velikog broja zemalja svijeta od 1979. godine svake godine provodi Svjetski gospodarski forum (WEF) te izrađuje Globalni indeks konkurentnosti (eng. Global Competitiveness Index – GCI) koji je priznat kao vodeća svjetska usporedba konkurentnosti. Izrada Globalnog indeksa konkurentnosti temelji se na anketiranju poslovnih subjekata u svakoj zemlji (Ispitivanje mišljenja rukovoditelja) i statističkim podacima. U posljednjem izvještaju 2017./18. obrađeni su odgovori 12.775 ispitanika (poslovnih rukovoditelja) iz 137 zemalja svijeta. GCI definira konkurentnost kao skup institucija, politika i čimbenika koji određuju razinu produktivnosti neke zemlje, a razina produktivnosti određuje razinu prosperiteta koju gospodarstvo može postići. Razina produktivnosti također određuje stope povrata dobivenih ulaganjem u gospodarstvo, što je temeljni pokretač njezinih stopa rasta. Drugim riječima, konkurentna ekonomija s vremenom raste brže.

Poljska je prema posljednjem izvještaju (2017-18) bila 39. najkonkurentnija zemlja svijeta (od 137 zemalja) te treća među EU10, poslije Estonije (29.) i Češke (31.). Hrvatska je istodobno bila na 74. mjestu na svijetu, što je bila najgora pozicija od svih zemalja EU10, a od Poljske je bila lošije rangirana za 35 mjesta.

Rangovi Poljske, Hrvatske i prosjeka EU10 od 2008. do 2018. godine

Izvjestaj WEF-a	RANGOVI			Prosjeak EU10	ODNOS RANGA POLJSKE I RANGA EU10 (MINUS ZNAČI BOLJI POLJSKI RANG OD RANGA EU10)	ODNOS RANGA HRVATSKE I RANGA EU10 PLUS ZNAČI LOŠIJI HRVATSKI RANG OD RANGA EU10)
	HRVATSKA	POLJSKA				
2017-18 (rang među 137 zemalja)	74	39	48	-9	+26	
2016-17 (rang među 138 zemalja)	74	36	48	-12	+26	
2015-16 (rang među 140 zemalja)	77	41	48	-7	+29	
2014-15 (rang među 144 zemlje)	77	43	51	-8	+26	
2013-14 (rang među 148 zemalja)	75	42	56	-14	+19	
2012-13 (rang među 144 zemlje)	81	41	54	-13	+27	
2011-12 (rang među 142 zemlje)	76	41	55	-14	+21	
2010-11 (rang među 139 zemalja)	77	39	52	-13	+25	
2009-10 (rang među 133 zemlje)	72	46	52	-6	+20	
2008-09 (rang među 134 zemlje)	61	53	51	+2	+10	

Izvor: izvješće WEF-a; obrada: HGK

Relativna konkurentnost Poljske u posljednjem je desetljeću napredovala za 14 mjesta na globalnoj ljestvici, prema čemu je bila druga najuspješnija zemlja među EU10 (nakon Bugarske). Time je u deset godina prestigla Sloveniju, Litvu i Slovačku. Kod Hrvatske je obrnuto: Hrvatska je danas lošije rangirana nego prije deset godina za 13 mjesta.

U Poljskoj su najbolje ocijenjena područja konkurentnosti u posljednjem izvješću bila Veličina tržišta te Zdravlje i osnovno obrazovanje, a najlošije Institucije i Efikasnost tržišta rada.

Efikasnost tržišta rada

Učinkovitost i fleksibilnost tržišta rada ključni su za osiguranje da su radnici raspoređeni na njihovu najučinkovitiju upotrebu u gospodarstvu i da imaju poticaje da daju najbolje u svom poslu. Stoga tržište rada mora imati fleksibilnost da se radnici brzo prebace s jedne ekonomske aktivnosti u drugu, uz niske troškove, i dopuštaju fluktuacije plaća bez mnogo socijalnih poremećaja. Učinkovita tržišta rada također moraju osigurati jasne snažne poticaje za zaposlenike i promicati meritokraciju na radnom mjestu te moraju osigurati ravnopravnost žena i muškaraca u poslovnom okruženju. Zajedno, ti čimbenici pozitivno utječu na uspješnost radnika i atraktivnost zemlje da privlače radnike s posebnim vještinama, dva aspekta tržišta rada koja postaju sve važnija jer se pojavljuju nestašice vještina.

Institucije

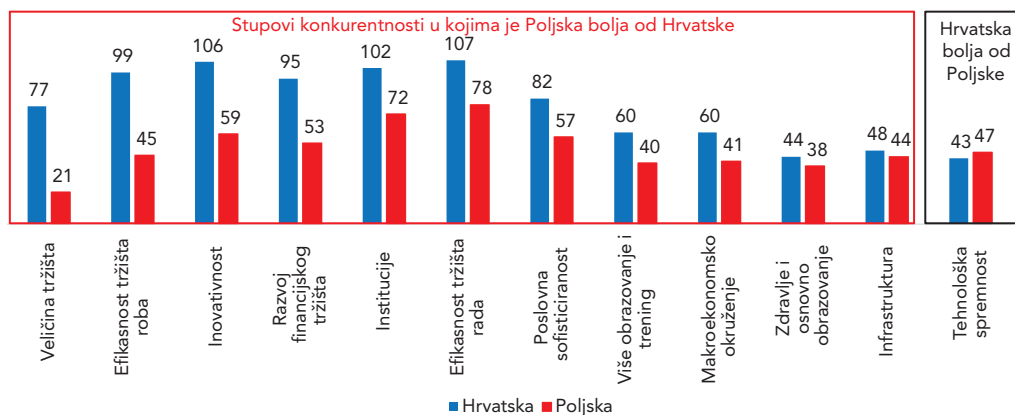
Institucionalno okruženje neke zemlje ovisi o učinkovitosti i ponašanju javnih i privatnih sudionika. Pravni i administrativni okvir unutar kojeg pojedinci, tvrtke i Vlada međusobno djeluju određuje kvalitetu javnih institucija neke zemlje i ima snažan utjecaj na konkurentnost i rast. Utječe na investicijske odluke i organizaciju proizvodnje te igra ključnu ulogu u načinu na koji društva distribuiraju koristi i snose troškove razvojnih strategija i politika. Dobre privatne institucije također su važne za zdrav i održiv razvoj gospodarstva. Globalna financijska kriza 2007./08., uz brojne korporativne skandale, istaknula je važnost računovodstvenih i standarda izvješćivanja i transparentnosti za sprečavanje prijevара i lošeg upravljanja, osiguravanje dobrog upravljanja i održavanje povjerenja ulagača i potrošača.

U svim stupovima konkurentnosti Poljska je bila bolja od Hrvatske, osim u jednome: Tehnološka spremnost, no i ovdje je razlika vrlo mala (Hrvatska je bolja za samo četiri mjesta)

Tehnološka spremnost

Stupanj tehnološke spremnosti mjeri agilnost kojom gospodarstvo prihvaća postojeće tehnologije za povećanje produktivnosti svojih industrija, s posebnim naglaskom na njegovoj sposobnosti da u svakodnevnim aktivnostima i proizvodnim procesima u potpunosti iskoriste informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) radi povećanja učinkovitosti i omogućavanja inovacija za konkurentnost. Među glavnim izvorima inozemne tehnologije, inozemna izravna ulaganja (FDI) često igraju ključnu ulogu, posebno za zemlje u manje naprednom stadiju tehnološkog razvoja.

Stupovi konkurentnosti Poljske i Hrvatske u izvješću za 2017./18., rangovi među 137 zemalja

Izvor: izvješće WEF-a; obrada: HGK

Najveća je razlika u rangovima Poljske i Hrvatske (stupovi u kojima Poljska najviše prednjači pred Hrvatskom) u područjima Veličina tržišta, Efikasnost tržišta roba te Inovativnost.

Poljska je najveći napredak u rangu od 2008. godine do danas postigla kod stupova konkurentnosti Infrastruktura (gdje se pomakla za 52 mjesta) i Efikasnost tržišta roba (gdje se pomakla za 20 mjesta).

Poljska je napredovala u rangu konkurentnosti u posljednjih deset godina najviše od svih zemalja EU10 nakon Bugarske. U posljednjem se desetljeću (otkad smo promatrali podatke) poljsko gospodarstvo ocjenjuje konkurentnijim od hrvatskoga.

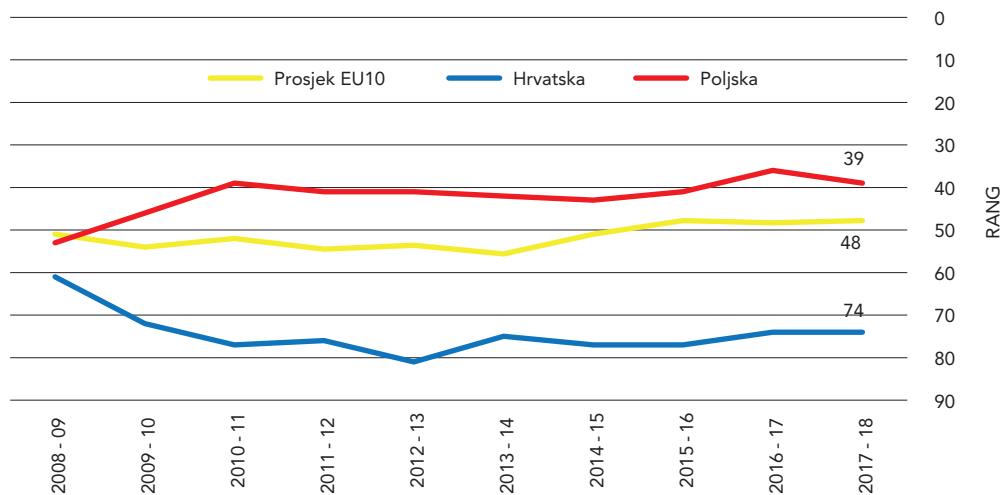
Kretanje globalnog indeksa konkurentnosti i stupova konkurentnosti u Poljskoj i Hrvatskoj

	POLJSKA		HRVATSKA	
	Među koliko % najboljih na svijetu, raspon kretanja u razdoblju 2008.-2018. g.	Rang 2017./2018. prema rangu 2008./2009.	Među koliko % najboljih na svijetu, raspon kretanja u razdoblju 2008.-2018. g.	Rang 2017./2018. prema rangu 2008./2009.
GCI UKUPNO	26%-40%	poboljšanje	46%-56%	pogoršanje
Institucije	37%-66%	poboljšanje	55%-74%	pogoršanje
Infrastruktura	32%-77%	poboljšanje	27%-38%	stagnacija
Makroekonomsko okruženje	30%-56%	poboljšanje	37%-76%	stagnacija
Zdravlje i osnovno obrazovanje	26%-30%	stagnacija	31%-48%	stagnacija
Više obrazovanje i trening	19%-29%	pogoršanje	34%-44%	pogoršanje
Efikasnost tržišta roba	32%-49%	poboljšanje	57%-80%	pogoršanje
Efikasnost tržišta rada	38%-58%	pogoršanje	51%-82%	pogoršanje
Razvoj financijskog tržišta	23%-51%	poboljšanje	47%-69%	pogoršanje
Tehnološka spremnost	29%-36%	stagnacija	27%-35%	stagnacija
Veličina tržišta	13%-15%	stagnacija	49%-57%	pogoršanje
Poslovna sofisticiranost	33%-46%	stagnacija	54%-67%	pogoršanje
Inovativnost	39%-50%	stagnacija	37%-77%	pogoršanje

Izvor: Svjetski gospodarski forum; izračun: HGK
 Napomena: stagnacija = oscilacije unutar 5 mjesta

Poljska je u posljednjih deset godina napredovala u rangu u svim stupovima konkurentnosti osim u dvama (Efikasnost tržišta rada te Više obrazovanje i trening). Hrvatska je u istoju sporedbinazadovalausvimstupovim konkurentnosti osim u četirima, gdje je stagnirala (Infrastruktura, Makroekonomsko okruženje, Zdravlje i osnovno obrazovanje, Tehnološka spremnost).

Indeks konkurentnosti, rangovi

Izvor: izvještaji Svjetskog gospodarskog foruma; obrada: HGK

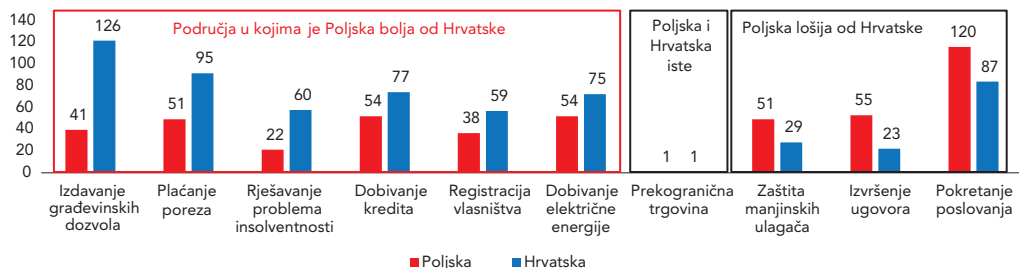
3.2. Lakoća poslovanja (*Doing Business*)

Dijelom povezano s Globalnim indeksom konkurentnosti (neki se podaci zajednički koriste), istraživanje Svjetske banke o lakoći poslovanja (*Doing Business*) također otkiva dimenziju konkurentnosti gospodarskoga sustava.

Naime, ovo istraživanje Svjetske banke otkriva koliko je lako ili teško lokalnom poduzetniku otvarati i voditi SME tvrtke u skladu s važećim propisima. Mjeri i prati promjene u propisima koji utječu na 10 područja u životnom ciklusu poslovanja: pokretanje poslovanja, pribavljanje građevinskih dozvola, priključenje na električnu mrežu, upis prava vlasništva, dobivanje kredita, zaštita manjinskih ulagača, plaćanje poreza, prekogranična trgovina, izvršenje ugovora i rješavanje problema insolventnosti.

Prema Indeksu lakoće poslovanja (*Doing Business*), prema kojem je za 2018. godinu rangirano 190 država svijeta, Poljska je bila na 27. mjestu, najboljem među zemljama EU10 nakon baltičkih zemalja. Od Hrvatske, lošije rangirane od svih zemalja EU10, Poljska je bila bolja za 24 mjesta.

Lakoća poslovanja - područja, rangovi Hrvatske i Poljske (izvješće 2018.)

Izvor: Svjetska banka; obrada: HGK

Dakle, prema ovome Indeksu, Poljska ima u odnosu na Hrvatsku, kao i kod Globalnog indeksa konkurentnosti Svjetskog gospodarskoga foruma, veliku prednost. Tako je, kada se Indeks raščlani po područjima, u šest područja Poljska bolja od Hrvatske, a u tri lošija.

I Poljska i Hrvatska imaju najbolje rangirano područje Prekogranična trgovina (obje su na 1. mjestu koje dijele s još 14 zemalja), dok Poljska ima najlošije rangirano Pokretanje poslovanja, a Hrvatska Izdavanje građevinskih dozvola. Poljska je u području Pokretanja poslovanja najlošije rangirana od svih zemalja EU (za pokretanje poslovanja u Poljskoj je potrebno 37 dana i 5 procedura).

U odnosu na Hrvatsku, Poljska ima najveću prednost u segmentu izdavanja građevinskih dozvola, gdje je bolje rangirana od Hrvatske za čak 85 mjesta.

4. Zaključno

Prije deset je godina Poljska (koja je već tada bila članica EU četiri godine) bila manje razvijena od Hrvatske, a njena je konkurentnost bila tek malo bolje ocijenjena od hrvatske konkurentnosti. Odnosi su se nakon deset godina drastično promijenili: Poljska je danas razvijenija od Hrvatske te ima znatno bolje ocijenjenu konkurentnost od Hrvatske. Razlog tome je napredak Poljske, ali i pogoršanje hrvatske konkurentnosti i gospodarsko zaostajanje. Iako je recesija sada završila i u Hrvatskoj (u Poljskoj je nije niti bilo), i dalje Poljska, sa znatno višom bazom, raste brže nego Hrvatska. Prema posljednjim projekcijama Europske komisije iz srpnja ove godine, Poljska će u ovoj godini biti zemlja EU10 s najvišim rastom BDP-a, a u sljedećoj s četvrtim najvišim, dok će u istim godinama Hrvatska imati najniži (2018.) odnosno drugi najniži (2019.) rast.

Projekcija rasta BDP-a (realne godišnje stope rasta, %)

2018.		2019.	
POLJSKA	4,6	SLOVAČKA	4,2
SLOVENIJA	4,4	RUMUNJSKA	3,8
RUMUNJSKA	4,1	BUGARSKA	3,8
BUGARSKA	4,1	POLJSKA	3,7
MAĐARSKA	4,0	SLOVENIJA	3,5
SLOVAČKA	3,9	LATVIJA	3,2
ESTONIJA	3,5	MAĐARSKA	3,2
LATVIJA	3,3	ČEŠKA	2,9
LITVA	3,1	ESTONIJA	2,7
ČEŠKA	3,0	HRVATSKA	2,7
HRVATSKA	2,8	LITVA	2,6

Izvor: Europska komisija *Summer Forecast*, srpanj 2018., obrada HGK

Veća konkurentnost Poljske u odnosu na Hrvatsku (koja je prema Globalnom indeksu konkurentnosti i indeksu *Doing Business* nekonkurentnija od svih zemalja EU10 skupine), omogućuje stabilizaciju stopa poljskoga gospodarskog rasta na višim razinama u dužem roku, a kod Hrvatske predstavlja ograničenje.

Kako bi se podigla konkurentnost, razborito je sagledati mišljenja poslovnog sektora o najslabijim točkama koje koče njihovu konkurentnost. Poljska i Hrvatska se ovdje dosta razlikuju. Prema mišljenju poljskih gospodarstvenika, njihovi su najveći problemi konkurentnosti povezani s poreznim sustavom (kompleksnost propisa i visoke porezne stope) i restriktivnim radnim zakonodavstvom, dok hrvatskim gospodarstvenicima najviše smeta nedovoljno učinkovita državna administracija i nestabilnost mjera politike, a onda prekomplikirani porezni propisi.

Najproblematičnija područja, poredak prema važnosti

POLJSKA		HRVATSKA	
Kompleksnost poreznih propisa	Najvažniji	Nedovoljno učinkovita državna administracija	
Visoke porezne stope	↓	Nestabilnost mjera politika	
Restriktivni radni propisi		Kompleksnost poreznih propisa	
Nestabilnost mjera politika		Korupcija	
Nedovoljno učinkovita državna administracija		Visoke porezne stope	
Neodgovarajuće obrazovana radna snaga		Nedovoljan kapacitet za inovacije	
Ograničen pristup financiranju		Restriktivni radni propisi	
Nestabilnost Vlade		Ograničen pristup financiranju	
Neodgovarajuća infrastruktura		Neodgovarajuće obrazovana radna snaga	
Nedovoljan kapacitet za inovacije		Nestabilnost Vlade	
Niska radna etika radne snage		Niska radna etika radne snage	
Loše javno zdravstvo		Kriminal i krađa	
Korupcija		Neodgovarajuća infrastruktura	
Propisi o stranoj valuti		Propisi o stranoj valuti	
Kriminal i krađa		Loše javno zdravstvo	
Inflacija		Najmanje važan	Inflacija

Izvor: WEF; obrada: HGK

Ovisno o tome kako i u kojoj mjeri će Poljska i Hrvatska provoditi reforme koje će razvijati njihovu konkurentnost, razvijat će se i daljnji odnosi konkurentnosti dvaju gospodarskih sustava i njihovih gospodarskih razvijenosti. Trenutnu dinamiku razvoja Poljske mogu iskoristiti hrvatski investitori i izvoznici te se bolje pozicionirati na tom velikom, rastućem i otvorenom tržištu.

KRATICE

HGK	Hrvatska gospodarska komora
BDP	Bruto domaći proizvod
EU28	Europska unija
EU10	deset zemalja EU: Bugarska, Rumunjska, Češka, Slovačka, Poljska, Mađarska, Litva, Latvija, Estonija, Slovenija
DZS	Državni zavod za statistiku
GCI	Global Competitiveness Index
WEF	World Economic Forum
NKD	Nacionalna klasifikacija djelatnosti
BDV	Bruto dodana vrijednost

Opće napomene:

Ovu analizu izrađuje i za nju je odgovorna HGK. Informacije, mišljenja, analize i zaključci koji se iznose temelje se na javnim statističkim i ostalim informacijama što potječu iz izvora u čiju se potpunost i točnost HGK pouzdaje, ali za koje ne jamči. Utoliko su informacije, mišljenja, analize i zaključci izneseni u ovoj publikaciji podložni promjenama koje ovise o promjenama izvora informacija te o promjenama koje nastupe od trenutka pisanja teksta do njegova čitanja. Ova publikacija ili njeni dijelovi ne mogu se kopirati ili bilo kako drukčije reproducirati bez navođenja izvora.

